

KRITIČKO RAZMIŠLJANJE

Aktivnost 3: Lažne vijesti

Aktivnosti za promicanje osobnih, društvenih vještina i vještina učenja za odrasle

Opis inicijativa sadržanih u ovom priručniku.

Naslov/ime	Lažne vijesti
LifeComp vještina	☐ Samoregulacija ☐ Fleksibilnost ☐ Dobrobit ☐ Suosjecanje ☐ Komunikacija ☐ Suradnja ☐ Razmišljanje o rastu ☒ Kritičko razmišljanje ☐ Upravljanje učenjem
Trajanje ¹	Otprilike 1 sat
Vrsta aktivnosti	Samostalna i grupna refleksija i rasprava
Kratki opis	Ova aktivnost pomaže odraslima da bolje razumiju ključna načela kritičkog mišljenja i omogućuje sudionicima da preispitaju pretpostavke, ponovno procijene probleme uzimajući u obzir različite varijable i razumne rizike. Zadaci su osmišljeni na način da podržavaju i kreativnost i suradnju. Zadaci obuhvaćaju individualne i grupne vježbe.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati kritičko razmišljanje kao dio karijere i životnih vještina • Poboljšati vještine ocjenjivanja • Poboljšati vještine argumentacije • Poboljšati sposobnost rješavanja problema • Podupiranje refleksivnog i neovisnog razmišljanja
Resursi ²	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Voditelj • Soba sa stolicama • Ili papir A3, markeri različitih boja ili ploče (1 po grupi) ili online ploča • Internetska veza za zadatak 3 (opcionalno)
Savjeti za voditelja ³	<p>Zadaci ove aktivnosti kombiniraju koncepte i metode koji povećavaju kritičko mišljenje, poput brainstorminga i mentalne mape.</p> <p>Zadatak 2 može se provesti kao brainstorming i mentalno mapiranje. Stvaraju se male grupe od 4-5 sudionika.</p>

¹Može biti kontinuirano.

²Materijali i resursi potrebni za provedbu, uključujući financijske, ljudske resurse i prostor. U slučaju da vam je potreban radni list, koristite sljedeći dokument da ga pripremite.

³Što osoba treba znati za provedbu aktivnosti.

	<p>Za zadatak 3, nakon uvođenja pitanja za razmišljanje o temi lažnih vijesti, voditelj može dati definiciju i objasniti sudionicima pojam. Također, mogu se objasniti i drugi pojmovi kao što su manipulacija, propaganda, dezinformacija, duboko lažiranje itd.</p>
Korak po korak	<ol style="list-style-type: none"> Zadatak 1. Voditelj započinje postavljanjem nekoliko pitanja sudionicima: <ul style="list-style-type: none"> Što povezujete s pojmom lažne vijesti? Jeste li već imali osobna iskustva s lažnim vijestima? Gdje i kako je bilo? Jesu li to bile slavne osobe ili je to bilo u vašem neposrednom društvenom okruženju? Zašto može biti važno baviti se ovim sadržajem? Voditelj pokazuje neku sliku ili priču pitajući sudionike je li to istina ili laž. Primjer lažne slike nalazi se u radnom listu Materijal za voditelja Zadatak 2. Sudionici su podijeljeni u male grupe (4-5 elemenata) i zamoljeni da razmišljaju o svojim idejama i iskustvima o uočavanju lažnih vijesti i ispunjavanju vježbe u Materijalu za sudionike Na kraju zadatka sudionici prezentiraju svoje rezultate. Voditelj provjerava rezultate i nadopunjuje odgovore. Voditelj objašnjava sudionicima korake za procjenu izvora (Materijal za radni list voditelja) Zadatak 3 (izborni) Voditelj daje vijesti sudionicima (kratki članak, vijest ili sliku) i traži od njih da istraže kako bi uočili lažne vijesti
Pitanja	<ul style="list-style-type: none"> Koji su zadaci bili jednostavni, a koji ne? Koje uvide ili spoznaje ste dobili o sebi? Što mislite o novostima, nekim člancima koji se pojavljuju u medijima? Možete li se prisjetiti najvažnijih koraka za uočavanje lažnih vijesti?
Reference	<p>EU-Inicijativa klicksafe www.klicksafe.de</p>

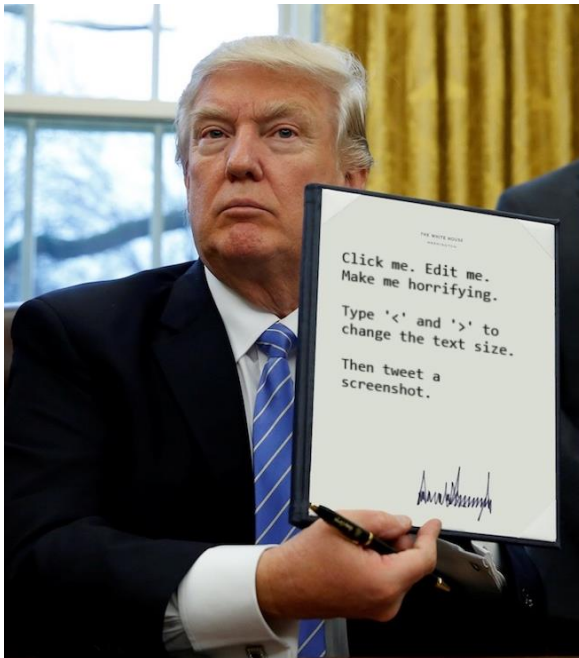
Zadatak 1

Navedite primjere nekih vijesti, slika i postavite pitanje učenicima: „Jesu li to lažne vijesti?“

Niže su navedena dva primjera, ali možete koristiti bilo koje druge resurse

Primjer 1: Upotrijebite donju adresu web stranice i napišite različite tekstove u zadano polje. Zatim možete napraviti screenshot ili pokazati tekst sudionicima i pitati ih je li ovo lažna vijest ili ne?

<http://hepwordi.github.io/execorder/>

Primjer 2: Pokažite sliku objavljenu na web stranici, zatim prikažite pravu fotografiju prikaza predložka.

<https://www.travelbook.de/fotografie/bali-instagram-tempel>

Das Gate of Heaven am Tempel Pura Lempuyang Luhur auf Bali Foto: Getty Images

Instagram vs Reality at the Gates of Heaven, Bali.

Izvor: <https://whatshotblog.com/pura-lempuyang-gates-of-heaven-bali/>

Zadatak 3 Kako prepoznati lažne vijesti

Koraci za procjenu izvora

Internet nudi nevjerovatne mogućnosti za prikupljanje informacija. Sposobnost pronaći informacije prema potrebi i ispravno ih procijeniti nije lak zadatak s obzirom na količinu i novu kvalitetu lažnih informacija. Uz nekoliko koraka možete bolje procijeniti ozbiljnost sadržaja:

1. Izvor: Provjerite tko stoji iza sadržaja! Tko je autor? Provjerite impresum web stranice
2. Činjenice: Je li istina ono što se tvrdi? Nije sve istina! Obrađuje li se tema na sličan način na drugim web stranicama ili se čak pojavljuje u potpuno istom tekstu? U tekstovima koji su skraćeni, temeljeni samo na naslovima, imaju malo sadržaja, a puno mišljenja treba pristupiti s oprezom.
3. Slike: Provjerite pripada li korištena slika stvarno tekstu ili je uređena. U slučaju lažnih dojava često se koriste slike iz drugih konteksta.
4. Aktualnost podataka: iz kojeg vremena dolaze informacije? U tražilicama, napredna opcija pretraživanja pomaže pronaći najnovije informacije o temi.

Također, Facebook je izdao vodič kako uočiti lažne vijesti

<https://www.facebook.com/formedia/blog/third-party-fact-checking-tips-to-spot-false-news>

Zadatak 2

Kako prepoznati lažne vijesti na internetu?

Raspravite s kolegama pitanje „kako možemo prepoznati lažne vijesti na internetu?“ Pokušajte se prisjetiti svojih prijašnjih iskustava čitajući neke vijesti ili članke na internetu. Mislite li da je istina sve što ste pročitali? Kako znate?

